

ARREU

L'art de la medalla a l'Argentina

Rosend Casanova
Doctor en Història de l'Art, Barcelona

La medalla commemorativa és per concepte un objecte simbòlic que s'ofereix com a premi, testimoni o record. És també un producte netament europeu que sobresurt a França, que té medalistes de reconeguda excel·lència. A mitjan el segle XIX, amb la millora de la tècnica i el disseny que culminaren amb l'aparició de l'Art Nouveau, les medalles gal·les varen penetrar fàcilment als països més desproveïts d'aquesta indústria. El cas argentí n'és un bon exemple: alguns dissenys es confiaren a escultors francesos, com Daniel Dupuis, Adolphe Rivet, René Rozet, Hippolyte Lefebvre o Jules-Prospere Legastelois.

Paral·lelament, l'Argentina va viure un període de bonança en la indústria i l'art local, i varen ser diversos els artistes i les empreses que es dedicaren a aquest art. També, moltes de les exposicions, inauguracions, premis, homenatges o festes es recordaren amb medalles i plaquetes commemoratives. És el cas de l'àmplia producció realitzada arran de la celebració, el 1910, del centenari de la seva independència, ocasió que les autoritats aprofitaren per confiar les medalles als artistes locals, que realitzaren alguns dels més bells exemples Art Nouveau d'Amèrica del Sud.

D'entre els escultors destaca el polifacètic Jorge María Luby (també fou legislador, polític i periodista), que viatjà sovint a Europa on establí amistat amb Renoir i Degas, i gràcies als seus vincles amb l'administració executà diverses medalles de caire oficial. També sobresurt Ernesto de la Cárcova, reconegut pintor i escultor que va obtenir la Medalla d'Or a l'Exposició de Saint Louis (EUA) de 1904 i fundà l'Escola Superior de Belles Arts a Buenos Aires, que avui porta el seu nom. Altres artistes remarcables són Torcuato Tasso, nascut a

Barcelona però nacionalitzat argentí i conegut autor d'una abundant obra arreu del país, principalment a la capital.

Tasso va ser mestre de Juan Carlos Oliva Navarro, escultor que realitzà una important producció medallística. Altres artistes estrangers força actius foren el filipí Félix Pardo de Tavera i els italians Víctor de Pol, Arturo Dresco i Santiago Girola.

Pel que fa a les empreses, cal citar la de Juan Gottuzzo, que va ser molt activa i tingué diversos associats al llarg de la seva història, com Costa o Piana. També destaca Talleres Olinto Gallo, fundada el 1888 per Marcos Vanzo i enderrocada el passat 2006, dedicada a la producció de peces d'orfebreria i medalles. Altres cases de prestigi a Buenos Aires foren la de Constante Rossi, així com els tallers Bellagamba o Horta.

La majoria de medalles i plaquetes argentines Art Nouveau segueixen els patrons europeus, però ben aviat aportaren propostes noves, sovint relacionades amb el format i el disseny, on el *coup de fouet* era un element important. Una estètica que arribà més enllà de la dècada dels anys vint, quan aquest estil ja havia decaïgut a Europa. Malgrat això, l'art de la medalla a l'Argentina fou una expressió artística molt important, testimoni de l'afirmació nacional i record de la seva consolidació com a nació, alhora que ajudà a assentar un prestigi cultural que l'acompanyà per sempre més.

J. Gottuzzo y Cia., 1909. Medal to commemorate the start of work to build the new police station in Rosario de Santa Santa Fe. Silver-coated bronze, Ø 74 mm (obverse)

J. Gottuzzo y Cia., 1909. Commemoració de la col·locació de la primera pedra del nou edifici de la policia de Rosario de Santa Fe. Bronze platejat, Ø 74 mm (anvers)

WORLDWIDE

The Art of Medal-making in Argentina

Rosend Casanova
Doctor of Art History, Barcelona

The commemorative medal is by its nature a symbolic object offered as a prize, testament or souvenir. It is also a clearly European product that stands out especially in France, home to renowned medal-makers. In the mid-19th century, with the improvement in technique and design that would culminate in the appearance of Art Nouveau, French medals flooded into countries less versed in the industry. Argentina is a good example. Here various designs were commissioned from French sculptors, liked Daniel Dupuis, Adolphe Rivet, René Rozet, Hippolyte Lefebvre and Jules-Prospere Legastelois.

At the same time, Argentina was enjoying a boom in industry and local art, and various artists and companies began to devote themselves to this art. Medals and commemorative plaques were struck for exhibitions, openings, prize-givings, ceremonies and celebrations. For instance, the 1910 centenary of Argentine independence was marked by the striking of many medals, and the authorities chose the occasion to commission from local artists, who created some of the most beautiful Art Nouveau pieces in all South America.

Among the sculptors, the multi-talented Jorge María Luby (also a law-maker, politician and journalist) stands out. He often travelled to Europe, where he became friends with Renoir and Degas, and thanks to his links with the administration, had several official medals struck. Another who stands out is Ernesto de la Cárcova, a noted painter and sculptor who won the Gold Medal at the Exhibition of St Louis in the USA (1904) and founded the Fine Arts High School in Buenos Aires that today bears his name.

Among other notable artists is Torcuato Tasso, born in Barcelona but a naturalised Argentine and well known creator of a considerable number of works around the country, mostly in the capital. Tasso taught Juan Carlos Oliva Navarro, a sculptor who produced a major body of medals. Other feverishly busy foreign artists included the Filipino Félix Pardo de Tavera, along with Víctor de Pol, Arturo Dresco and Santiago Girola, all of them Italian.

As for manufacturers, Juan Gottuzzo's requires mention. It was very active and could boast various partners throughout its history, like Costa o Piana. Talleres Olinto Gallo, founded in 1888 by Marcos Vanzo and demolished in 2006, also stands out. It concentrated on the production of gold jewellery and medals. Other prestige companies in Buenos Aires included Constante Rossi, as well as the Bellagamba and Horta workshops.

Most Argentine Art Nouveau medals and plaques followed European models, but soon they were contributing their own proposals, often in terms of shape and design. The *coup de fouet* was an important element that remained in favour beyond the 1920s, long after it had fallen from grace in Europe. Nevertheless, the art of medal-making in Argentina was a highly important means of artistic expression, a sign of national sentiment and reminder of its consolidation as a nation. At the same time, it helped establish a cultural prestige that has accompanied the country ever since.

J. Gottuzzo y cia., 1915. Tribute to Lieutenant-General Julio A. Roca. Silver-coated bronze, 73 x 87 mm (obverse)

J. Gottuzzo y Cia., 1915. Homenatge al tinent general Julio A. Roca. Bronze platejat, 73 x 87 mm (anvers)

Constante Rossi, 1915. In memory of Adolfo P. Carranza, founder of the National History Museum. Bronze, 45 x 50 mm (obverse)

Constante Rossi, 1915. En record d'Adolfo P. Carranza, fundador del Museu Històric Nacional. Bronze, 45 x 50 mm (anvers)

Constante Rossi, 1925. Inauguration of Primero de Mayo square. Silver, Ø 42 mm (obverse)

Constante Rossi, 1925. Inauguració de la plaça Primero de Mayo. Plata, Ø 42 mm (anvers)